

המקנא פרק ראשון סוטה

עין משפט גזירה

א ב מיי פק ג
הכללת סוטה הל א
סמט עשין כ:
לא ג עוש"ע אה"ע קי
כב עש"פ הבה:ה
לב ד מיי פ"ג מהל:
אסורי זבחה הל כ
טוש"ע שם:
ה נמ"י פ"ג מהל:
אסורי הל א עוש"ע
אה"ע קי כב פ"ג א ו"ד
סי קה"פ א:
לג ו מיי פ"ג מהל:
סמט הלכ' [א] ב
סמט עשין ט:
ד נמ"י ש"ע עוש"ע אה"ע
ז קטו עשין י:
ק"ח מיי שם הל ג:
לח ט י כ מיי פ"ד
סמט מוסרי פכתי
הלכ' ב:
לו ד מיי פ"ג מהל סוטה
הכלכ' א סמט עשין ט:
לז מ מיי שם הלכ' ד:

תוספות שאנין

עדים במדינת הים לא
שיבחה ולא מסקי אגשי
אנתעיהו למחשינהו
לטהורות בכי והאי דשני
לעיל לרי שמעון מרובות
לא חלו עדים נמי לא
חלו משום דאית לא היה
קייא לן דרשא דהאי קרא.
והאי האן יוצאי לעו
על הטהורות שיש עדים
במדינת הים כיון שהיה
יולדת והא אמר לקמן דאם
היתה יולדת בצער יולדת
בריות ואם היתה יולדת
שחורים יולדת לבנים. וי"ל
דאינו רבי הניכר כל כך
ולא מסקינן אדעתיהו:
סוטה שהיה בלאו פי'
דלא יוכל בעלה הראשון
ואמרין פ"ק דיבמות
אשר איש הוטמאה לרבות
סוטה הנסתר: ואומר מים
גנובים ימתקו וגו' הימח
מאי ואומר הא כבר נפוך
דיקרי י"ל דה"פ וכי תמא
יהי לו לבעל להיות נאמן
על אשתו דכיון שהיה
שנואה בעינו לא יבא
עליה ומה מיתי ואומר
מים גנובים ימתקו וריש"י
מאמ יבא עליה: פתגם
היו מעלין אותה לבי"ד
הגדול שבירושלים והקשה
ה"ר אלתון דאמאי לא
חשיב אותה גבי מלי
דבשו"ס ב"ד של ע"א פ"ק
דמנהרין י"ל דתנא ושירי
הדיכ נמי לא קמי' זקן
ממא דבדרין בי"ד של
ע"א. ומעלין אותה לשער
המזרח ומשם לשער נקנור
פי' נקנור אדם גדול
היה והבאי ללות נחשת
מאלכסנדריא של מצרים
לאותו שער ונעשו בו
נסים כדאמר בסדר יומא
ונקראו על שמו הוא שער
העליון שבחומה שבין
עזרת ישראל לעזרת נשים
ששם משקין את הסוטות
על תבניתן דתהו להנות
ליתן מהם האשם על
בוחן ידו ומחוסר כפורים
שנכנס לעזרה בכחת.
לפי' לא קידשו שויכל
לעמוד בחלל השער שאם
היה הכהן מוציא את
דם האשם חוץ לעזרה
הוי הוא נפסל ביבצא.
לפי' צריך להביט ידו
התוך חלל העזרה וביאה
במקצת שריא רחמנא ושם
משקים סוטת דבעי לפני
ה' ליה: ואם נפרמו
פרימה גדולה מקריעה
שוקר לקריעים הרבה
דמניצ"ר בלע"ז כמו
ההוא דפריס סילקא ליה.

יש לה עדים במדינת הים לא שביחא. וה"ה בל עליה בעלה דכדך
נמנו לא שכיט: **כ**י היכי דידעי דאתרוויי ביה. והכי אמרין
נמי בפ' אלו הן הגולין (מסע דף ט:): גבי גולין לעיר מקלט ומוסרין
לו שני תלמידי חכמים שמא יהרגו דכדך ויזיק בגמרמא מאי לאו
דאתרו זביה דלי קטיל בר קטלח
הוא אלמא גבי המלה ענין
תלמידי חכמים: **ג**דך שהיא בכרת
בע"ה נאמן ע"יה. תימה דמשמע
בפרק אין מעמידין (ע"ו דף יו:): דיחוד
לעירות דלוריימתא אס כן יחוד דגדה
מנגן דשרי ויש לומר דוקא יחוד
לעירות דאין להן הימא דומיא דגן
עס אמר הסרה מורה אזל נדה לאס:
היא הנותנת. האו היא הנותנת
לא דמי כלל להאוי דפרק
קמא דעירובין (ע"ו דף י:): **אמר** א"הו
ק"ו ופרבחה. יש לומר דוקא צפירכא
שכן יש הימא **ו** לאיסורה פרכוהו
אזל זבחה הנותנת לא פרכוהו ולכך
הוצרכה לפירכא אחרימי דלשכחן
צדוכי סגיאין דחמירא לכו לטיפסי
עזריה קלה ומסמפו מינה נהי
מעצרה חמורה כגון צפ"ק דכתובות
(דף ט:): דחמירא לכו אצילות דלא הוי
אלא מדרבנן מנהה שהיא בכרת וצפ'
הנוקין (ניטין דף ז'): בזאתיה דרבי
יהודה חמירא לכו שביעית דליכא אלף
לאו משצת שהיא צפ"ק דקיל רבין
דזבחה (ע"ו דף ט:): אמר האו דקיל רבין
הרקסא טפי דלמר מ"ש גבי שצת
דסתס לן תנא כרבי שמעון וגבי
יוס טוב כרבי יהודה שצת דחמיר
סתס לן כר"ש י"ט דקיל סתס לן כרבי
יהודה אלמא וזימנן דזביל מקילתא
טפי ממחמירתא וזימנן איפכא והסתא
רבין לישב דזביריתא לפי היורשלות'
והתוספתא דהכי מיתניא בתוספתא
(פ"ג ב'): ר' יהודה אומר נאמן עליה בעלה
מקל וחומר ומה נדה שחייב על
זאתיה כרת וכו' ר' יוסי אומר הכתוב
האמינו שגא' והביא האשם את אשמו
וגו' וצירושלמי מיתניא הכי רבי יהודה
אומר בעלה נאמן וכו' אמרו לו לא
אם אמרת צנדה שיש לה הימא וכו'
אמר להם רבי יהודה גזירת הכתוב
הוא והביא האשם את אשמו וגו'
אמרו לו ובלצד בעדים והשתא אית
לן למימר דבהאיא תוספתא פרכוהו
והדר אמר לכו קרא כהאיא דירושלמי
אזל **ו** מדרבי יוסי **ו** איכא לתמוה
דמעיקרא אמר להו קרא ודכר אמר
להו קל וחומר: **ו** **ואומר** מים
גנובים. נראה דהאי ואומר פירושו
הכי כלומר מאי תלי צהכי שאין הימא
לאיסורה חדא דיצרו תוקפו מאחר
שאין הימא לאיסורה אין מתון דצדך
אס לא עכשיו אימתי וא"ת לא
יתקפו יצרו על אשמו הואיל ובעלה
כזר מים גנובים ימתקו:
מה

לא שכיחא. ולא מסקי אינשי אדעתייהו למהשדניהו לטהורות צהכי.
והא דשני לעיל (ל' שמעון מדוכות לא חלה עדים נמי לא תלו משום
דלכתי לא הוה קיימת לן דרשא דהאי קרא: **בתני** שמא יבא
עליה דכדך. שצריך להשקותה בירושלים צב"ד הגדול דלמקמן: נאמן
עליה. שלא יבא: **ג**דך לא שנו. הא
דמתן צבירושין **ג**בל אשה ממתימת
עס שני אנשים: שמא יעטרך כו'.
הכא נמי הואיל ושניהם אסורין זה
לא סגי צמי שמא יעטרך הצעל
או שליח צ"ד לנקביו כו': דליהו
עליה סהדי. אס יבא עליה יעידו
עליו (ל' צב"ד הגדול ולא יסקוה: ל"ש.
דלשה ממתימת עס שני אנשים:
והולאו עשרה. לאשת איש סוין
לעיר צמטה צחוקת ממה לקלקל
עמה: **ידועי** לאתרויי זביה. ולומר
לו מן התורה כשאין האיש מנוקה
מעון שצא עליה משנאסרה עליו
אין המים צודקין את אשמו:
בעלה נאמן עליה. ואין צריך להעמיד
עדים אצלו: סוטה שהיא צנאה.
דלא יוכל בעלה הראשון וגו' דלמרינן
ביבמות בפ"ק (דף יא:): מה אני מקיים
אחרי אשר הוטמאה לרצות סוטה
שנסתרה: והיא הנותנת. המדה הזאת
שצבאת ראייה לדבריך היא הנותנת
את הדין שאנו אומרים שצריך עדים:
גדה שצא עליה צנכס. חמורה עליו
ואינו צה עליה: שכן יש לה הימא.
לכשתסור לפיכך שאין יצרו מוקפו
שמוצטק הוא לאחר זמן: שאין לה
הימא. אס תמנא עמאה ולפיכך
לכו רודף אחריה: גנובים. כלומר
דכר האסור לו יצרו רודף אחריה:
ופרכו. כלומר שכן יש לה הימא:
יוינו ס"ק. דצביריתא: אזל אמרו.
ל' יהודה ליה: **בתני** ומאיימן
עליה. שנתא מודה: על עדי נפשות.
כלאמרין צנשהדין הוי יודעין שלא
דדיי ממנות דיני נפשות כו' צפרק
אחד דיני ממנות (דף יד:): **הרבה**
ילוד עושה. וגורס לנערה ילדה
שבתא לדי קלקול ושנא אמת הדבר
אל צביאי עממא לדי מיתה מנוולת
זו: שצניס רעים. יודעים לפתות
ומניין לה תמיד: וצניס כדאי
לשומען. אינה ראויה להא' שאומר
לפניה דכרי הודאות דצניס הרשאים
אלא כדי שמודה על קלקולה כלאמר'
לקמן: יהודה יהודה ולא צוש: שזכרה
כזוכרה. כזכרה שזכר על כתובתה
זניתי והפסדתי כתובתי ונותנת ציד
בעלה שלא תצטננו לאחר זמן ואינה
נהרגת שלא תצטננו בעד צעמ
מעשה: לשער מורה. שער החילון
שבו נכנסין להר הבית ומשם לשער
נקנור הוא שער העליון שצחומה
שצין עזרת ישראל לעזרת נשים:
ששם משקין את הסוטה. מפני
שלא נתקדש צקדושת עורה עזי
חלל אותו השער מפני המזלועין
שצמניסין ידיהן לצהונות ליתן מדס
האשם על צוהן ידו ומחוסר כפורים
שנכנס לעזרה צכרת לפיכך לא קדשו'
שיוכל לעמוד בחלל השער שאם היה
כהן מוציא את דם האשם חוץ לעזרה
הרי הוא נפסל ציואל לפיכך צריך להסכים ידו לתוך חלל העזרה והביא
נחשת מאלכסנדריא של מצרים לשער ולתוך חלל העזרה ושם
דבעין לפני ה' כדליקר למקן [מ]. ומתעריא אס היולדות. לקמן [סע] מפרש מאי היא: אוח צבגדיה. צבית הולאר שלה: אס נקרא. אינו
חושש: ואס נפרמו. אינו חושש. פרימה גדולה מקריעה שנקרעה לקרעים הרבה דמיניצ"ר צלע"ז כמו האי דפריס סילקא
(שצת דף ע"ד): **עד שמגלה** אס צנכה. ולקמן [סע] יליף לה מקרא: וסותר אס שערה. מקליעתו. ולקמן [סע] יליף לה:
וקטילאוות

מסורת הש"ס

(א) קדושין פ: [לקמן כה].
(ב) קדושין פ"ה. א [עין]
לקמן כה]. (ד) קדושין פ:
ע"ה כה: ע"ש. (ט) תוספתא
פ"א ע"ש היטין: (ו) [לקמן
כה]. (ז) גזיל אומריא כ"ה
בתנאש' שצניסות. (ח) ע"ה
מוס' לקמן ת. ד"ה שסס.
(ט) סנהדרין מה. ווע"י מוס'
לקמן ד"ה והסתק. (י) ע"ה
תוספתא לקמן ת. ד"ה אס
היה. (יא) דף יו. (יב) דף
פ: (יג) ודכריס דלי.
(יד) [לקמן ע"ש]. (טו) [ע"ה מוס'
סנהדרין ג]. ד"ה הותרה.
(טז) ע"ה ר"ה ואלו צ"ל לישב
הכרייתא והתוספתא לפי
הירושלמי. (יז) חלה למימר
איפכא יצטננו רש"ל ועי'
רש"י. (יח) ד"ה צ"ל קודסיה'
אמר לה.

תורה אור השלם

1. והביא האיש את
אשתו אל הבית והביא
את קרבנה עליה שיערית
האיפה קבוח שערים לא
יצק עליו שמן ולא יא
עליו לבנה כי מנחת
קמאת היא מנחת זבירין
מקרת עז:
במדרב ה טו
ממים גנובים ימתקו
ולחם עניים יצוב:
משלי ט טו

הגהות הב"ח

(א) במשנה צניס הרעים
עוין (ע"ה לעמו וכו')
(ב) המים הא"מ וגו' וכו'
אל תעשה לשמו הגדול
שנכנס בקדושה שימחה
על המים: (ג) וכו'
דכריס שאינה כדאי
לשומען: (ד) שם על קנור
המורה לשער נקנור
לע"ה ומיוחס שער פתח
מתקן: (ה) רש"י ד"ה
דליהו וכו' עליו בבי"ד
הגדול: (ו) תוס' ד"ה
גזלו וכו' הימא לאיסורה
וכו' ולכך הוצרכו וכו':
(ז) בא"ד אזל בדר' יוסי
איכא למימר אפיכא
דמעיקרא:

לעני רש"י

דמיניצ"ר. לחתוך
להחיתוב דקות. לקרוע
לגורים.

מוסף רש"י

ומוסרין לו. מי שקנה
לאשמו ונסתרה והוא מעלה
להשקותה. מוסרין לו
בית דין שעירי. שמי
תלמידי חכמים שמא
יבא עליה דכדך. שיהי
נאסרה עליה. כדמן [לקמן
כו]. עממאה עממאה אית
לבעל ואלה צנועל. אס
זא עליה שזכר און המים
גורקין אוחה. דכמי וקיה
האש מעין. מונא שהאשם
מונקע מעון המים גורקין
את אשמו. און ההאש
מונקע מעון און המים
גורקין את אשמו. ומנא
שם שמיס מתקן לבעלה
(קדושין פ"ג). שמא יצטרך
אחד מהן לנקביו. ועני
המתקן לנעיות [סס]
(אב). והוציאיה עורה.
פריס אשת איש וזהו
(ע"ה בה). במטה. חוץ
לעיר לעצמה כעין קובי
מת שלא יבנו [שם] חתוק
שהיא מתה וקלקלו עמה.
ואשם אש היתה [קדושין
פ"ג]. וכדן אוחו בבדיה.